

Lời nhà xuất bản:

Người ta tìm thấy ấn bản gốc cuốn sách này, một bản thảo có niên đại từ những năm 1920, tại kho lưu trữ của Bảo tàng Lịch sử tự nhiên Anh quốc, trong thư mục “Chưa được xác minh”. Dù nhà xuất bản đã nỗ lực tìm kiếm Giáo sư Elsie Arbour nhưng vẫn bóng chim tăm cá. Vì lẽ này, chúng tôi không thể khẳng định tính xác thực của nội dung cuốn sách và do đó, chỉ có thể giới thiệu nó như một đề tài thu hút sự quan tâm. Độc giả thân mến, nếu tò mò muốn biết tiên có thực hay không, nên tự tiến hành các cuộc thám hiểm của riêng mình.

Cặp kính của tôi cứ biến mất rồi lại xuất hiện ở những chốn lạ lùng. Lần có con ma tinh nghịch nào đó đang trêu ghẹo tôi.

Mục lục

CUỘC SỐNG BÍ ẨN CỦA TIÊN	8	TIÊN BIỂN VÀ TIÊN BỜ BIỂN	38
TIÊN LÀ GÌ?	10	TIÊN RỪNG RẬM	40
TÌM HIỂU CƠ THỂ TIÊN	12	TIÊN SA MẠC VÀ TRẮNG CỎ XAVAN	44
CÁNH TIÊN	14	TIÊN VÙNG CỰC	46
VÒNG ĐỜI CỦA MỘT CÁ THỂ TIÊN	16	TIÊN NHÀ	48
NGUY TRANG KHÉO LÉO	18	CUỘC SỐNG Ở XỨ SỞ THẦN TIÊN	50
TIÊN KHẮP THẾ GIỚI	20	TIÊN VÀ THỰC VẬT	52
MÔI TRƯỜNG SỐNG CỦA TIÊN	22	KHU VƯỜN ĐỘC DƯỢC	54
TIÊN ĐỒNG CỎ VÀ TIÊN VƯỜN	24	TIÊN VÀ ĐỘNG VẬT	56
TIÊN RỪNG THƯA	28	KẺ THÙ CỦA TIÊN	58
TIÊN NÚI VÀ TIÊN ĐỒI	32	NGÔN NGỮ VÀ CHỮ VIẾT BÍ MẬT CỦA TIÊN	60
TIÊN NƯỚC NGỌT	36	CẨM NANG LẤN DẤU TIÊN	62

Nhà Meadowbrook
Minstead
Hampshire
17 tháng Bảy, 1925

Annabelle thương mến của dì,

Cháu biết đấy, trong suốt sự nghiệp của mình, tên tuổi dì đã gắn với việc nghiên cứu thực vật, chu du khắp địa cầu để tìm hiểu mọi điều có thể về cỏ cây hoa lá. Tuy nhiên, hẳn cháu không biết trong quá trình làm việc, dì đã tình cờ phát hiện ra một lĩnh vực nghiên cứu mới: điều mà trong những năm gần đây đã thực sự trở thành đam mê của dì. Dì đã cố giữ bí mật chuyện này, e ngại nếu mọi người biết thực chất đó là gì, dì sẽ bị đồng nghiệp chê cười và cho là kẻ ngốc.

Cháu yêu, công việc bí mật này chính là nghiên cứu về các loài tiên.

Tiên hiện diện xung quanh chúng ta song những tạo vật này nhút nhát đến nỗi khó lòng tìm thấy. Cháu hẳn đã may mắn bắt gặp họ đôi lần – có lẽ lần khuất sâu trong vườn nhà, hoặc thậm chí trên gác mái. Dì đã biên soạn cuốn sách này như cuốn cẩm nang các loài tiên khắp thế giới. Đọc nó, cháu sẽ biết tiên trú ngụ ở đâu, tiên sống như thế nào, vai trò của tiên trong thế giới tự nhiên cũng như cách tìm thấy họ.

Dì sắp du hành tới Nam Mỹ. Đến đó, dì sẽ thám hiểm rừng mưa nhiệt đới Amazon để tìm kiếm tiên chim ruồi ít ai biết đến. Chuyến đi này chắc chắn đầy rẫy hiểm nguy, nên trước khi khởi hành, dì gửi cuốn sách này nhờ cháu cất giữ. Biết đâu nó sẽ thúc giục cháu lên đường phiêu lưu tìm kiếm các nàng tiên của riêng cháu thì sao?

Yêu cháu rất nhiều,
Dì Elise

*Một trích đoạn trong
nhật kí của dì Elise*

Thứ Sáu, 28 tháng Sáu, 1895

Quả là một ngày đặc biệt! Sau bữa trưa, khi tôi đang làm gốm trong vườn thì chợt nghe tiếng cười khúc khích phía nhà kính.

Nhẹ nhàng, chậm rãi, tôi nhón chân đi về phía ngưỡng cửa và dừng lại ngay đó. Lúc này, tiếng cười lại vang lên, to và rõ hơn. Và rồi, trước sự kinh ngạc của tôi, một tạo vật tí hon, có cánh, hình dáng hệt con người, bay ra từ giữa khóm cây cà chua và nhìn thẳng vào mắt tôi. Ngoài việc cho đó là một nàng tiên, tôi chẳng thể dùng từ nào khác để mô tả sinh vật này!

Dì Elise trong vườn nhà, 1923

Có thật hay Truyền kì?

Xuyên suốt lịch sử, nhiều người coi tiên là sản phẩm của truyện kể dân gian hoặc xếp họ vào nhóm sinh vật “phép thuật”. Đã có rất nhiều sự tò vờ ngỡ ngàng coi tiên là các linh hồn huyền bí, bóng ma, thiên thần hay thậm chí là sinh vật ngoài hành tinh! Cuốn sách này chính là nỗ lực của cá nhân tôi nhằm lật tẩy những truyền kì ngỡ ngàng trên: tiên có thực như chính chúng ta vậy. Chỉ là để tìm thấy họ thì cần chút kiên nhẫn thôi.

Khi chúng ta sắp khám phá nhiều hơn về những tạo vật xinh đẹp, khó tiếp cận này thì hành động của con người lại đe dọa sự tồn tại của họ.

CUỘC SỐNG BÍ ẨN CỦA TIÊN

Suốt ba thập niên qua, tôi đã trèo núi hiểm trở, lội đầm muỗi bu, băng sa mạc thiêu đốt, hòng kiếm tìm và nghiên cứu tiên trong môi trường sống tự nhiên của họ. Chẳng thể đếm xuể thời giờ ngồi bên suối dưới cơn mưa

tầm tã để quan sát các tinh linh sông nước hay dò dẫm miền rừng ẩm ướt để tiếp cận các tiên cây. Tất cả nỗ lực đó đã kết tinh thành cuốn sách bạn đang cầm trên tay, tập hợp đầy đủ nghiên cứu của tôi về những tạo vật ít được biết đến này.

Những tạo vật này
là chuyên gia giấu
mình giữa cỏ cây.

Mở rộng tâm trí

Cho đến nay, có rất ít nghiên cứu khoa học về đời sống của tiên. Chủ yếu là do họ có đặc tính giấu mình và nguy trang siêu tài tình nên rất khó lần theo dấu vết. Tuy nhiên, nào có nghĩa tiên không có thật. Bạn biết mực khổng lồ chứ? Sinh vật biển có hình dạng kì quái này từng được coi là truyền thuyết cho tới một ngày của năm 1861, các mảnh cơ thể của nó được tàu hải quân Pháp đưa vào bờ. Chúng ta đã phát hiện ra hàng nghìn loài động vật trên hành tinh này và vẫn liên tục nhận diện các loài mới. Quan điểm của tôi là: việc khoa học chưa khám phá ra thế giới kì diệu của các nàng tiên chẳng có nghĩa họ không tồn tại đâu...

Môi trường sống bị đe dọa

Trong suốt quá trình nghiên cứu, tôi đã chứng kiến nhiều cảnh đau lòng. Ở vài nơi, con người đang hủy hoại môi trường sống của tiên. Rừng bị đốn hạ làm nhà của tiên bị tàn phá nặng nề. Nước thải xả xuống sông khiến chốn cư ngụ dưới nước của tiên bị ô nhiễm. Khói bụi nhà máy hay khí thải ô tô làm suy yếu sức khỏe các tinh linh. Thế nên vấn đề sống còn của chúng ta là tìm hiểu về tiên càng nhiều càng tốt để có thể bảo vệ họ cũng như môi trường sống quý giá của loài này.

TIÊN LÀ GÌ?

Trước khi khám phá chi tiết về tiên, chúng ta phải hiểu chính xác những tạo vật này là gì. Mọi sinh vật đều có thể được chia thành các nhóm tùy theo đặc tính sinh học. Nhà tự nhiên học Carl Linnaeus

đã đưa ra cách phân nhóm động thực vật vào những năm 1700. Đôi khi, một sinh vật mới được phát hiện không hoàn toàn phù hợp với nhóm cụ thể nào cả nhưng chí ít, hệ thống này cũng là điểm bắt đầu lí tưởng!

Tuy tiên xanh nhựa ruồi có cánh giống côn trùng song rất có thể sinh vật này là động vật có vú.

Côn trùng hay động vật có vú?

Ban đầu, việc xếp tiên vào các nhóm động vật hiện có khá khó khăn. Họ có cánh và đẻ trứng, cho thấy họ là côn trùng. Nhưng cơ thể họ lại rất giống con người, nghĩa là trên thực tế, họ là động vật có vú (sinh vật máu nóng, có xương sống, nuôi con bằng sữa). Sau nhiều nghiên cứu, tôi đề xuất chúng ta nên xếp tiên vào nhóm động vật có vú.

“Bài toán” thú mỏ vịt

Một số người tranh luận, tiên khó phân loại là bởi họ không tồn tại. Nhưng họ sai quá sai! Thử xem thú mỏ vịt kia. Khi sinh vật này lần đầu tiên được gửi từ châu Úc đến châu Âu vào cuối những năm 1790, nhiều nhà khoa học đã không muốn tin chúng có thực. Làm gì có chuyện một sinh vật có lông với thân rái cá, đuôi hải li, chân và mỏ của vịt, lại đẻ trứng như rắn? Phi lí! Nó là động vật có vú, chim hay bò sát đây? Việc khó phân loại thú mỏ vịt nào phải do nó không có thật? Tiên cũng vậy thôi.

PHÂN LOẠI ĐỘNG VẬT CÓ VÚ

Phân loại tiên đồng cỏ

Khi các nhà khoa học “phân loại” một sinh vật, họ xếp nó vào nhóm cụ thể. Chúng ta bắt đầu với nhóm lớn, gọi là “giới” và tiếp tục chia thành các nhóm nhỏ hơn nữa cho tới khi còn lại “loài”. Biểu đồ này minh họa cho lý thuyết của tôi về vị trí của tiên trong giới động vật. Chẳng hạn, biểu đồ cho thấy mối liên hệ giữa TIÊN ĐỒNG CỎ với các sinh vật khác.

GIỚI:

Động vật

Tất cả động vật trên hành tinh của chúng ta, từ động vật có vú, bò sát tới chim, cá và côn trùng.

NGÀNH:

Động vật có dây sống

Còn gọi là “động vật có xương sống”.

LỚP:

Động vật có vú

Động vật có xương sống, nuôi con bằng sữa.

BỘ:

Tiên tộc

Động vật có vú, đẻ trứng và có kích thước nhỏ (gồm cả tiên và họ hàng không cánh của họ, yêu tinh chẳng hạn).

HỌ:

Tiên

Tất cả tiên có cánh, sinh sống ở nhiều nơi khác nhau, bao gồm cả các tiên biển.

CHI:

Thân tiên

Tất cả tiên có cánh, không phải tiên biển.

LOÀI:

Tiên đồng cỏ

Cuối cùng, chúng tôi thu hẹp mối quan tâm vào một loài: tiên đồng cỏ, tên khoa học là *Nympha pratorum*.

TÌM HIỂU CƠ THỂ TIÊN

Tiên là những sinh vật nhỏ bé, cùng lắm cũng chỉ cao mười phân. Họ có vẻ ngoài giống trẻ con thu nhỏ, duy chỉ có điểm khác biệt đáng kể là đôi cánh. Tất cả tiên đều có cánh, nhưng cánh các loài lại khác nhau. Chúng có thể giống cánh bướm, cánh chuồn chuồn hoặc thậm chí là cánh ong. Biến thể này là đặc điểm chính giúp chúng ta nhận diện các loài tiên khác nhau.

CẤU TRÚC XƯƠNG

Bộ xương của một cá thể tiên khá giống với xương trẻ em nhưng nhỏ hơn rất nhiều.

CHẠC XƯƠNG ĐÒN CỦA TIÊN

Con người có hai xương đòn riêng biệt, còn tiên lại có một xương đòn hợp nhất, giống như chim vậy. Đây được gọi là chạc xương đòn, khiến bộ xương của tiên vững chãi hơn, giúp họ bay lượn.

Tiên xanh nhựa ruồi được đặt tên theo đôi cánh trông rất giống cánh bướm xanh nhựa ruồi của họ.

Tất cả tiên đều có bốn cánh (mỗi bên hai cánh).
Còn tinh linh tuy không có cánh song về ngoài có nhiều điểm giống tiên.

Tiên sống ở đất liền có những ngón chân riêng rẽ, tách biệt giống con người. Tuy nhiên, chân của nhiều loài tiên nước đều có màng.

TIÊN XANH NHỰA RUỒI
(*Nympha Caerula*)

Tiên và tinh linh đều có tai nhọn.

Cánh có diện tích bề mặt lớn giúp tiên xoay mình thoải mái trên không, đổi hướng và lao vút khi bay.

Các vảy óng ánh trên cánh phản chiếu ánh sáng lung linh.

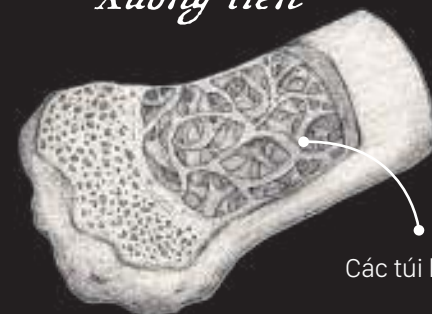
XƯƠNG GIỐNG CHIM

Xương của tiên nhẹ hơn nhiều so với xương người, giúp họ bay lượn dễ dàng. Giống như xương chim, xương tiên rỗng và chứa đầy một thứ giống tổ ong gồm nhiều túi khí, khiến cơ thể họ nhẹ bẫng và dễ dàng cất cánh.

Xương người

Xương tiên

Các túi khí lớn

Cơ bay

Tiên có rất nhiều cơ nhỏ nhưng khỏe, giúp cánh hoạt động. Cùng với cơ ngực khỏe mạnh, họ còn có một nhóm cơ bay chạy dọc giữa lưng.

TIÊN BAY LƯỢN

Đường bay của tiên

Đường bay của tiên thường bất định, dập dờn, tương tự loài bướm. Có lẽ kiểu bay này khiến những loài săn mồi khó nắm bắt, giúp tiên thoát khỏi nguy hiểm.